

DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ D'ASSUMPTES SOCIALS, DRETS HUMANS I ESPORTS DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL PM 1094-2011 Fq.Con.núm. 33/27

X legislatura

Any 2019

Núm. 7

**Presidència
del Sr. Miquel Ensenyat i Riutort**

Sessió celebrada dia 10 d'octubre de 2019

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

Compareixença del Sr. Josep Valero i González, secretari general del Consell Econòmic i Social, per tal d'informar sobre l'estat actual de la realització de l'estudi sobre la realitat present i la dinàmica de la reproducció de la pobresa a les nostres illes, els impactes que tendria sobre ella l'aplicació d'una renda bàsica universal i les condicions d'aplicabilitat d'una prestació com aquesta (escrit RGE núm. 5098/19)..... 92

EL SR. PRESIDENT:

Bona tarda senyores i senyors diputats. Començam aquesta sessió d'avui i en primer lloc hem de demanar si es produeixen substitucions?

EL SR. FERNÁNDEZ I LOMBARDO:

Sí, president, Ares Fernández substitueix Beatriu Gamundí.

EL SR. PRESIDENT:

Molt bé.

Compareixença del Sr. Josep Valero i González, secretari general del Consell Econòmic i Social, per tal d'informar sobre l'estat actual de la realització de l'estudi sobre la realitat present i la dinàmica de la reproducció de la pobresa a les nostres illes, els impactes que tendria sobre ella l'aplicació d'una renda bàsica universal i les condicions d'aplicabilitat d'una prestació com aquesta (escrit RGE núm. 5098/19).

Passam idò al debat de l'únic punt de l'ordre del dia d'avui, que consisteix en la compareixença del Sr. Josep Valero González, secretari general del Consell Econòmic i Social, per informar sobre l'estat actual de la realització de l'estudi sobre la realitat present i la dinàmica de la reproducció de la pobresa a les nostres illes, els impactes que tendria sobre ella l'aplicació d'una renda bàsica universal i les condicions d'aplicabilitat d'una prestació com aquesta, acordada per la Mesa de la Comissió d'Assumptes Socials, Drets Humans i Esports, en reunió de dia 3 d'octubre, atès l'escrit RGE núm. 5098/19.

Assisteix el secretari general del Consell Econòmic i Social, acompanyat per les següents persones: el Sr. Carles Manera i Erbina, president del Consell Econòmic i Social; el Sr. Juan Francisco Servera Villena, assessor jurídic del Consell Econòmic i Social; el Sr. Joan Matamalas i González, cap d'estudis del Consell Econòmic i Social i la Sra. Montserrat Pujol i Rodríguez, documentalista i responsable de comunicació.

Molt bones tardes a totes i a tots, molt benvinguts. I té la paraula ara per un temps màxim de trenta minuts el Sr. Josep Valero.

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

Sr. President, senyores i senyors diputats. En primer lloc, voldria situar que aquest informe que se'ns va demanar té uns antecedents a la legislatura anterior, per una banda, en primer lloc, el Grup Cap Endavant va tenir contactes amb diversos grups parlamentaris, per intentar debatre una proposició no de llei sobre el tema de la renda bàsica universal, i els suggeriments d'alguns parlamentaris i parlamentàries, va demanar que les diverses entitats que a les Illes Balears treballaven el tema o estudiaven el tema de la renda bàsica

universal, es poguessin coordinar per intentar fer una feina conjunta amb el Parlament. Així, es va crear el grup Renda Bàsica Illes Balears el qual va treballar conjuntament amb la Comissió d'Assumptes Socials i Drets Humans de l'anterior legislatura.

Arran d'aquest treball conjunt, es varen fer, el 12 de maig del 2017, unes jornades parlamentàries amb unes propostes de conclusions i una d'aquestes conclusions era, precisament, realitzar un estudi sobre la possible aplicació d'una renda bàsica universal i incondicional a les Illes Balears i, a la vegada, estudiar la realitat de la pobresa a les nostres illes. Aquestes conclusions d'aquestes jornades varen acabar amb un acord de la Comissió d'Assumptes Socials el 19 d'abril del 2018 i amb l'encàrrec formal al Consell Econòmic i Social a desenvolupar el 24 d'abril del 2018.

Els treballs que hem realitzat fins ara han estat, per una banda, el ple del Consell Econòmic i Social, de 12 de juny de 2018, va acceptar l'encàrrec per assentiment dels seus consellers. S'ha de dir que aquesta Comissió d'Assumptes Socials, aquest encàrrec d'estudi el va aprovar per unanimitat.

Per altra banda, es va fer una primera proposta d'estudi al Departament de Ciències Socials de la Universitat, però després, a l'hora d'analitzar més exactament l'abast, es va realitzar una reunió prèvia entre el CES, la Xarxa de lluita contra la pobresa a les Illes Balears EAPN i el Grup Renda Bàsica, per intentar situar més exactament quin és l'abast i el contingut d'aquest estudi.

El desembre del 2018, el CES va aprovar en el seu pla d'acció per unanimitat realitzar aquest estudi, que després es va encarregar que el coordinés el seu cap d'estudi, el Sr. Joan Matamalas.

Per altra banda, s'ha de dir que aquest estudi el varen mirar de plantejar al voltant de quatre idees centrals que tenia la petició d'aquesta Comissió d'Afers Socials. Per una banda, era l'estudi sobre la realitat de la pobresa a les illes, en aquest aspecte pensam que el CES sí que podia fer aquest estudi, però partint d'una sèrie de dades que són les següents: per una banda, les memòries del Consell Econòmic i Social, des de la seva creació ha anat analitzant els índexs de pobresa, l'índex de desigualtat, l'índex de Gini i les dades que intenten marcar les desigualtats i tal volta tenim unes sèries històriques que s'han fet sempre que el CES ha pogut estar en funcionament, que, com saben vostès, varem passar sis anys de suspensió.

Per altra banda, hi ha informació dispersa de diverses institucions i tota una sèrie de dades que té la Conselleria d'Afers Socials. S'ha de dir que les fonts estadístiques respecte de l'anàlisi de la pobresa, i sempre parlant d'estadístiques oficials, es basen en l'enquesta de condicions de vida de l'INE, que està homologada amb els mateixos paràmetres que l'EUROSTAT, l'Agència Europea d'Estadística, però que la mostra que es dona a les Illes Balears té una certa mancança, perquè és una mostra que es fa a nivell estatal, d'on serveix per a aquesta mostra estatal, però quan entrem a diverses microdades més detallades, per

exemple pobresa per edats, pobresa per grups d'edat, pobreses per a determinades condicions de treball, les mostres comencen a ser molt reduïdes i normalment les estadístiques ens donen també moltes desigualtats i unes estadístiques gràfiques en forma de serra, que indiquen que hi ha unes alteracions que el tema de la mostra ens poden ser segurament poc rellevants. És a dir, jo crec que aquests temes són estadístiques oficials, però creiem que també ens faria falta aprofundir en els estudis estadístics sobre la realitat de la pobresa a les Illes Balears.

Un altre aspecte de l'estudi era la dinàmica de reproducció de la pobresa a les nostres illes. Aquí això ho havíem parlat amb l'equip tècnic del CES i també vàrem parlar de fer una possible externalització a la xarxa EAPN de lluita contra la pobresa, amb el seu coordinador Andreu Grimalt. És a dir, normalment les xifres de pobresa són estàtiques, és a dir, ens donen la realitat d'una pobresa o una situació de vulnerabilitat social al voltant d'un determinat grup de població, amb unes dades determinades. Però el que és, diguem, difícil d'avaluar és quina és la reproducció i la mobilitat d'aquestes dades de pobresa. És a dir, si realment els pobres segueixen, per dir-ho així, essent pobres, si hi ha una rotació de gent que surt de la situació de vulnerabilitat i altres que tornen entrar en aquesta vulnerabilitat, si hi ha una reproducció d'aquesta situació per condicions socials, etc.

Aleshores aquest tipus d'anàlisi pensam que és difícil fer-lo si no comptam amb una sèrie d'enquestes molt precises que es puguin fer entorn aquest tema i l'experiència pràctica de la gent que treballa en aquests temes que estan, com saben, dins aquesta xarxa EAPN, ens pot donar un perfil d'usuaris, d'anàlisis dels seus usuaris, d'un aspecte qualitatiu almanco d'aquesta reproducció de la pobresa que pensàvem que era important fer-les i que siguin plasmades a l'estudi.

L'altre aspecte que encarregava la comissió passada era estudiar els impactes que tendria sobre la pobresa l'aplicació d'una renda bàsica universal. Aquest tema l'equip tècnic del CES pot fer-ho a partir de simulacions ja realitzades a les illes, algunes de les quals que es varen presentar fins i tot en aquelles jornades parlamentàries realitzades fados anys, i que d'alguna forma el que venen a dir és que evidentment sobre la pobresa una renda bàsica universal i incondicional milloraria les condicions de vida de la gent i reduiria els índexs de Gini i reduiria els índexs de desigualtat, com pot ser l'S8020, és a dir, la diferència que hi ha entre les rendes..., el 20% de les rendes més elevades respecte del 20% de les rendes més baixes, que a les nostres illes és també una desigualtat prou acusada.

Però el que realment ens va preocupar al CES quan vàrem entrar a fons en el tema de l'estudi era què volia dir exactament estudiar les condicions d'aplicabilitat d'una prestació com aquesta a les nostres illes. Per una banda, vàiem que aquí sí que tal vegada faria falta una possible externalització de l'estudi i vàrem tenir una proposta, una reunió amb el Sr. Catedràtic d'Econometria del Departament d'Economia Aplicada de la Facultat d'Econòmiques de Barcelona, el Sr. Jordi Arcarons, que havia treballat ja treball

de prospectiva sobre el model (...) a les Illes Balears arran de les taules *input-output* de les Illes Balears, és a dir, en aquells moments va ser el primer estudi de prospectiva que es va fer a les Illes i parlava bàsicament d'una aplicació d'unes taules *input-output* i dades reals de l'economia amb una projecció en aquells moments cap a l'any 2000 i, per tant, amb una persona prou experta en aquests temes.

La proposta d'estudi que ens feia era intentar fer una mostra de 50.000 llars de les Illes Balears, amb una estimació de tres persones per llar ens situàvem en una mostra de 150.000 habitants que s'hauria de distribuir aquesta mostra per illa, per municipi i a ser possible per districtes de Palma. Aquest grup d'edat, que evidentment haurien de ser diverses variables, persones que viuen a l'habitatge, condicions d'habitatge, edat, persones que hi viuen, persones residents, immigrants, etc., i dades que són al padró que controla en aquests moments l'IBESTAT i la idea seria poder quadrar aquests habitatges amb dades que pogués proporcionar l'Agència Tributària i l'Agència Tributària de les Illes Balears identificant amb DNI els domicilis d'aquestes llars, per intentar creuar les declaracions de renda, ingressos de percepcions, ja sigui per jubilació, altres prestacions, subsidis, etc., que arriben a la llar.

És a dir, seria..., evidentment tot això..., en aquest treball s'hauria de garantir la Llei de protecció de dades, és a dir, tota la identificació, DNI, de tot això evidentment se suprimiria qualsevol referència, però sí és important a efectes de quadrar els domicilis amb les declaracions de les persones que viuen al municipi, els tècnics ho han de fer, i que això ens permetria, per una banda, tenir quasi el 10% de mostra de la població de totes les illes i de tots els municipis, que ens permetria fer una radiografia prou ample sobre la realitat estructural de la pobresa per municipis i per illes, podríem treballar dades i estudis específics sobre aquest tema; seria la base per poder fer diferents simulacions respecte de quina quantitat de renda bàsica seria necessària per arribar al 60% del llindar de la pobresa, perquè la idea seria intentar estudiar si una renda bàsica universal als majors de 18 anys, i que seria un import equivalent al 60% de la renda mitjana de les Illes, és a dir, el que entenem per llindar de la pobresa, i un 20% respecte dels menors de 18 anys. Amb aquesta hipòtesi seria veure després quin esforç fiscal seria necessari per arribar a aquestes prestacions, per altra banda, veure qui surt beneficiat per aquesta proposta i qui podria sortir perjudicat amb aquesta proposta.

Això seria una possibilitat de fer diverses simulacions, perquè la renda bàsica es pot aplicar individualment a totes les persones, es pot intentar aplicar renda bàsica per llars, es pot intentar aplicar renda bàsica tal vegada per determinats sectors, en fi, hi ha també diverses modalitats que es poden estudiar a l'hora d'una aplicació.

Per tant, aquests quatre elements que se'ns demanaven, estudi de la pobresa, reproducció, impacte de la renda bàsica cap a la pobresa i després més aviat quina és la possible aplicabilitat d'aquesta proposta, diguem que la idea seria també poder fer aquest estudi.

El que sí teníem clar al CES és que nosaltres no podíem entrar sobre el debat de la seva aplicabilitat perquè evidentment això desborda les funcions del CES, és a dir, nosaltres no som qui per dir si s'ha d'aplicar o no una renda bàsica, això és una decisió d'àmbit polític on s'han de centrar prioritats de les polítiques públiques; és a dir, segons quines prioritats s'apliquen pot ser aplicable, si no idè..., o si hi ha uns esforços massa greujosos idè es pot considerar que no és aplicable, no? Per tant, la nostra idea era que l'estudi fes simulacions i aturar-nos des del punt de vista de possibles conclusions.

El que sí és evident és que un debat de la renda bàsica implica que fa falta un debat social i un grau de consens prou gran per poder-se aplicar, això és evident; tampoc no importa ser massa estudiós per saber que faria falta una profunda reforma fiscal; i que també s'han d'establir les possibilitats competencials d'actuació: què pot fer la comunitat autònoma, què pot fer l'Estat, què pot fer la Unió Europea i què hauria de fer cadascuna d'aquestes entitats per mirar d'aplicar aquests tipus de propostes.

Per tant, per intentar situar exactament un poc el sentit d'aquesta compareixença, perquè nosaltres més aviat la volíem plantejar com a una reunió d'intercanvi d'informació d'un encàrrec que teníem, però que enteníem que per la part del CES en primer lloc teníem l'obligació d'informar la nova comissió del Parlament de la tasca que teníem encomanada, de la feina, posar-nos al dia i estar a la seva disposició per les preguntes que vulguin fer.

En segon lloc, volíem manifestar que tenim un retard en la realització d'aquest estudi, per un banda, perquè el Consell Econòmic i Social té uns límits humans de personal, en aquests moments treballem en dos estudis que han tengut prioritats per a nosaltres, que han estat la Memòria del 2018, és a dir, la Memòria Econòmica i Social de les Illes Balears és una obligació que tenim per llei de fer el Consell Econòmic i Social, intentam que sigui un instrument viu, tal vegada l'única publicació que en aquests moments recull una visió de conjunt de la realitat estadística de les Illes Balears. Intentam que agafi aspectes nous en temes que per exemple notam que cal fer, per exemple millorar informacions mediambientals; aquest estudi de la pobresa per primera vegada tindrà un comentari respecte d'una valoració de l'eficàcia de les polítiques de rendes que en aquest moment tenim a les Illes Balears; és a dir, intentam que sigui una memòria viva i que la informació respongui a les necessitats que ens demani la societat.

Per altra banda, a part d'aquesta, també treballem el dictamen de prospectiva Horitzó 2030, que ja hem fet un estudi, hem fet una sèrie de fòrums insulars i ara hem de presentar, hem de treballar el dictamen perquè ja sigui una proposta del CES.

Dins tots aquests elements hi ha elements col·laterals que incideixen en l'estudi de la pobresa, fins i tot de la renda bàsica. És a dir, molta informació que hem treballat per exemple en prospectiva, en tema d'envelliment de població,

necessitats socials, etc., també són a aquest estudi de prospectiva i, per tant, moltes coses les podem combinar i les podem aprofitar per a quan tanquem aquest estudi.

Per altra banda, aquest estudi, si fem aquesta externalització d'aquest estudi més potent, d'aquesta mostra de 50.000 llars, es necessita una col·laboració específica tant de l'IBESTAT com de l'Agència Tributària; és a dir, el nivell de gestió que s'ha de demanar suposa, per exemple a l'IBESTAT, idè pràcticament dedicar un tècnic quasi un mes de dedicació per poder treballar les dades del padró que se li demanen. Per tant, evidentment necessitam un suport institucional molt fort perquè dues institucions que ja tenen prou feina i tenen una programació de tasques puguin incorporar aquestes peticions dins el seu dia a dia.

I després hi ha una realitat pressupostària que, al setembre del 2019, quan pensàvem que ja podríem tal vegada iniciar el procés de contractació, hi ha hagut el bloqueig pressupostari i, per tant, no podem executar aquest 2019 el que podíem intentar executar i la previsió de retalls pressupostaris de cara a l'any que ve se situa en el CES al voltant dels capítols de funcionament ordinari d'inversions amb una reducció del 6,5%.

Bé, amb aquesta informació que hem intentat que sigui ràpida i a la vegada que pugui tenir un context i una explicació de com està, tal volta el que volíem plantejar a la comissió, en una reunió formal o informal, la qüestió era poder parlar amb vostès, era, per una banda, si la comissió vol seguir aquest estudi, és a dir, pot ser una formalitat però pensàvem que s'ha de veure si convé que treballem en aquest estudi o no. En segon lloc, també hi ha el tema que som en un moment de retalls pressupostaris, i també si aquest estudi el Parlament podria fer algun ajut al cofinançament d'aquest estudi i, si no, bé, també dir-ho i ja està. I després, en tercer lloc, veure si el CES a l'hora de presentar aquest estudi, que evidentment hauria de ser per a l'any que ve, l'any 2020, saber que el podem realitzar sempre dependent d'aquestes disponibilitats personals i pressupostàries per poder externalitzar o no algunes parts de l'estudi. És a dir, la nostra idea era poder fer aquest estudi d'una manera bastant ambiciosa, i segons les possibilitats, evidentment, podem tallar algunes coses o no en funció tant del temps, com de l'interès, com de la disponibilitat.

En principi aquesta era la informació que volíem aportar-los, i estam a la seva disposició per a qualsevol aclariment, suggeriment o proposta que ens vulguin fer.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Valero. Començam ara el torn d'intervencions per grups parlamentaris. El primer torn és per al Grup Parlamentari Popular. Té la paraula la Sra. Durán.

LA SRA. DURÁN I CLADERA:

Moltes gràcies, Sr. President. Moltes gràcies, Sr. Josep Valero, i moltes gràcies a tots els membres del CES que avui

horabaixa ens acompanyen. La veritat és que des del nostre grup parlamentari estam agraïts per aquesta compareixença. Hem de dir que aquesta compareixença ve d'un consens parlamentari, d'un consens parlamentari que moltes vegades no surt a la premsa, però sí que és vera que la passada legislatura, i confii que en aquesta també passarà, en temes socials es va arribar a una sèrie de consensos. De fet aquesta proposició és una proposició que es va presentar, ja no és que es votés per unanimitat sinó que es va presentar conjuntament, i es va presentar perquè va sortir d'aquesta mateixa comissió i va ser fàcil aprovar-la.

Si vostè ens demana, al nostre grup parlamentari, si consideram que és important o no continuar amb aquest estudi, jo li diria molt aviat que sí, que creim que la validesa de la decisió que es va prendre l'any 2018 -estam parlant de fa un any i mig, gairebé-, després, a més, i vull fer un parèntesi, d'haver escoltat ahir l'informe que es va presentar de FOESSA i Càritas, que també hi vaig anar, ahir, perquè és un tema que evidentment m'interessa, i m'interessa molt com a portaveu del Partit Popular a la Comissió de Serveis Socials, hem vist que des de l'any 2013 a l'any 2019 ha augmentat, i ha augmentat considerablement, l'índex d'exclusió social o l'índex de pobresa. Per tant si deim que ara hem passat, ho dic un poc de memòria, no sé si d'un 6 i busques a un 19% o..., perdó, em pareix que era un 11%, si ha augmentat evidentment creim que sí que fa falta continuar amb aquest estudi.

Entenc que vostè, amb totes les dades que ens ha donat, de les dades que vostè ha relatat, tant de les memòries del CES com de les enquestes que havien fet a través de l'IME, que vostè ha dit que tenien l'handicap o el problema que era una mostra estatal i que de vegades no s'adaptava; la dinàmica de pobresa i (...) per saber el perfil de l'usuari; jo vull treure a col·lació que la Sra. Sandra Fernández, quan va defensar aquesta proposició, quan vostè parlava de perfil de l'usuari, la Sra. Sandra Fernández a la seva intervenció va fer menció al fet que dins la Comissió de Serveis Socials hi havia una ponència de l'envelliment, i dins la ponència de l'envelliment havien també tret moltes dades de la problemàtica de l'envelliment a les Illes Balears i que tal vegada aquestes dades, que ara en aquest moment les hauríem d'estudiar i les hauríem de cercar, les hi podríem facilitar també des del Parlament de les Illes Balears perquè serviren per complementar una mica..., em referesc al tema que vostè ha dit del perfil de l'usuari, eh?

Que ahir per exemple, i també torn anar a l'informe que es va presentar ahir, idò les persones que més entraven dins l'exclusió social ara, avui en dia, a part dels problemes de les persones que depenen d'una paga de jubilació i tenen un envelliment i tal, moltes vegades eren persones entre 50 i 65 anys, homes, i que tenien o no feina però que tenien un problema d'exclusió social gran perquè hi estaven entrant, i el que varen dir ahir varen donar la culpa a tres factors primordials aquí a les Illes Balears; un era el problema d'habitatge, l'altre era el conflicte social i l'altre era l'ocupació, era el treball, la precarietat o aquests treballadors pobres, i ho dic entre cometes, no? Era un poc el que va sortir ahir repetides vegades. Però només volia dir que potser a

través de la ponència d'envelliment podríem treure unes dades que els podrien anar bé.

Després nosaltres, el nostre grup, el nostre grup parlamentari, amb la renda universal creim necessari estudiar-la, tenint en compte que a priori s'han d'estudiar els pros i els contres, creim que hi ha molts de contres però crec que s'han d'estudiar, i a l'hora de prendre una decisió política és important tenir tota la informació, encara que a priori creim més que hem d'anar al problema i que la gent no ens arribi a fer..., no arribi a entrar dins la pobresa, m'explic, no tant garantir una renda universal.

Però dit això nosaltres també posàvem molt l'accent, i l'hi seguim posant, a veure la relació que té el perfil de les persones que entren dins pobresa, i que es puguin reincorporar a la vida laboral, perquè creim que hem de tirar molt per aquesta via de reincorporar persones que, en edat de poder fer feina, han quedat excloses de la societat per moltes qüestions, i creim que aquí hi ha molta feina a haver de fer.

I, res, el que volia dir també és que dins la nostra comunitat autònoma, i ara no descobriré res, tenim un greu problema de finançament, tenim un greu, greu problema de finançament, i Serveis Socials evidentment es veu obligada a haver d'anar augmentant i augmentant el seu pressupost, fins i tot ara que sabem, que sabem que vendran ajustos; no vull dir retallades perquè anam amb un to..., vull tenir un to baix, per tant no hi haurà retallades però hi haurà ajustos, i ho sabem perquè la darrera vegada que es va dir va ser en el Ple de dimarts passat, que ho va reconèixer la consellera d'Hisenda. Per tant a vegades nosaltres -sempre ho hem dit- creim que la millor manera d'utilitzar els recursos públics és fer-ho d'una manera eficient i eficaç, evidentment per anar a la gent que ha de menester una ajuda, que moltes vegades els primers que donen ajudes són els municipis, que també podríem parlar, i en podríem parlar molt, de l'emergència de la gent que no arriba a tenir coberts els serveis, els serveis elèctrics o qualsevol subministrament que tenguí a ca seva, per tant moltes vegades nosaltres volem posar més l'accent que quan has d'estirar al màxim els recursos es faci de la manera més eficient possible.

Per tant ahir també, en aquest informe de la pobresa que vàrem conèixer ahir, vàrem saber una vegada més, que tampoc no era una sorpresa, que també en serveis socials som de les comunitats autònomes que estam més mal finançades, i no només això, sinó que destinam manco recursos del nostre pressupost als serveis socials. Per tant aquí tenim...

EL SR. PRESIDENT:

Sra. Durán...

LA SRA. DURÁN I CLADERA:

Crec que m'he passat del temps.

EL SR. PRESIDENT:

... dos minuts.

LA SRA. DURÁN I CLADERA:

Bé, crec que més o manco ha quedat clar el que volia dir, i ara esper escoltar-lo atentament.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Sr. Valero...

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

Crec que és destacable, efectivament, el que deia vostè, de la importància que la proposta va ser feta per unanimitat, i fins i tot proposada crec que també per unanimitat.

Quan jo em referia al tema de l'enquesta de població, de les condicions de vida, és bàsicament la referència oficial on estam tractant les dades de la pobresa. Aquestes dades evidentment es fan amb una mostra representativa, però com a qualsevol enquesta, quan es fa a una mostra a nivell estatal, a les illes té una repercussió específica, tenim després la realitat de cada illa i sobretot que quan fas una mostra per exemple d'anar ja a estudis molt més sectorials, o fins i tot del tipus de pobre que existeix i les seves característiques, quan arribes a determinades sots-divisions, la mostra de vegades és difícil i per això moltes vegades les gràfiques fan oscil·lacions que pareix que augmentam molt la pobresa o disminueix molt la pobresa amb estadístiques que són un poc estranyes. I això és un tema més de mostra.

El tema, però, el que és evident és que hem d'entrar a la realitat de conèixer més la realitat estructural de la pobresa i de la situació de vulnerabilitat. Per una banda, en pobresa absoluta sembla que els estudis ens marquen que hi pot haver tal vegada un 5%, que pugui estar per davall del 40% de la renda mitjana. En situació de vulnerabilitat que són les persones que poden estar per davall del 60%, aquí sí que entrem en aquestes xifres de quasi 200.000 persones. Però pensam que tot això és important constatar-ho i que a la vegada després el problema és estudiar els mecanismes de modificació d'aquestes estructures.

Per exemple les rendes socials que tenim en aquests moments, la quantitat de prestacions de rendes mínimes d'inserció, quantitats de subsidis condicionats que tenim, responen i resolen el problema de la pobresa? Jo crec que aquest és el debat que en el fons es troba darrera el debat de la renda bàsica universal, perquè d'alguna manera és evident que s'ha d'ajudar la gent que té una necessitat immediata, però de vegades centram molt esforços, tota una tramitació administrativa per justificar aquest tipus de rendes condicionades, i aquí és on hi ha el sistema de si és eficient i si és eficaç. I aquí pensam que si l'estudi podria aportar alguna cosa, ens podria ajudar a avançar, perquè, efectivament, aquí els paràmetres de les illes tal vegada tenim un increment salarial per sobre de la mitjana aquests darrers anys, però, en canvi, si es dispara el preu de l'habitatge, és evident que les

condicions de pobresa per exemple d'habitatge, per exemple, sí que segurament ens poden disparar.

Jo crec que el tema de l'estudi de la renda bàsica universal intentava també plantejar aquestes qüestions, és a dir, és un debat que es produeix amb una idea que tothom té clara, tant de bo! no hi hagi gent que sigui vulnerable, i tant de bo! que a través del treball, a través de l'ocupació tothom pugui tenir feina i no hagi d'arribar a aquesta situació. Però hi comença a haver una situació d'atur estructural, no només a les nostres illes sinó també a la Unió Europea; les tendències de les noves ocupacions, i això ho ha estudiat el Consell Econòmic i Social de l'Estat espanyol, apunten que la creació de noves ocupacions a través de la robotització i noves tecnologies, segurament no crearan tantes ocupacions com poden destruir de treballs que puguin estar condicionats a més poca qualificació. Per cert, el nostre model econòmic necessita més d'aquest tipus de gent en aquests moments, que de personal qualificat. Aleshores el tema de la renda bàsica segurament és un tema que es planteja no només com una lluita contra la pobresa, sinó fins i tot com un tema de nous drets socials, és a dir, el dret a la subsistència, a garantir un mínim dret a l'existència, com en el seu moment l'educació gratuïta i universal, o la sanitat gratuïta i universal, doncs fa 30 anys semblava que era tal vegada un luxe, o fa 50 anys es pensava que era una utopia irrealitzable i que no es podia finançar.

Un poc la idea del debat és que evidentment, necessitam dades per entrar amb aquest tema i el tema del finançament hi està molt lligat, jo crec que és evident que el tema del finançament ve lligat a com es varen dotar en el seu dia competències clau com educació i com sanitat. El tema de la dependència per exemple, l'Estat fa la llei però aporta el 4% de l'aportació a les despeses de la dependència, per tant, les comunitats autònomes han d'assumir pràcticament el 95% de la despesa. Per tant, els esforços que fem respecte de garantir uns serveis són molt més forts segurament que tal vegada la capacitat real que tenim de finançament. Per això jo deia que el tema de les competències evidentment està lligat a competències i finançament.

De totes formes, jo crec que en el tema, per exemple, que han ofert vostès d'aquestes dades sobre l'envelliment, evidentment en prenem nota i demanarem tota la informació necessària sobre aquest tema. També hem notat aquesta tendència a aquest estudi de prospectiva, precisament les projeccions que ens donen de cara al 2030 de la població és sobretot un augment de la població activa major; és a dir, ara la franja majoritària de població activa està entorn als 45 anys, la previsió del 2030 és que sigui de la franja de 50-55 anys la majoritària; que l'índex de persones majors, de sobre-entrelliment, és a dir, persones de més de 80 anys es doblarà respecte de les dades que tenim actualment, per tant, això significa necessitats de noves infraestructures...

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Valero, si em permet, s'ha passat del temps que tenia assignat, són cinc minuts, és perquè hi ha altres grups que també volen intervenir.

Per part d'Unidas Podemos, la Sra. Cristina Mayor.

LA SRA. MAYOR I ABAD:

Moltes gràcies, Sr. President, bona tarda a tothom, benvinguts. Moltes gràcies Sr. Valero per les seves explicacions i per la sinceritat també (...) no s'ha pogut realitzar aquest estudi.

Referent a la pregunta de si per a Unides Podem és important seguir amb aquest estudi, la resposta clarament és que sí, hem de seguir avançant cap obtenir una renda bàsica universal. L'objectiu de la renda bàsica universal és garantir el dret de l'existència material i el dret d'una vida digna a tota la ciutadania, en compliment del dret reconegut a la Constitució, a l'article 1.1, 35.1, 41, 47 i la Declaració Universal dels Drets Humans, articles 1, 22 i 25.

Des d'Unides Podem volem garantir els ingressos suficients perquè ningú no es quedi enrera, en el nostre programa al Congrés portem garantir per llei que ningú no es quedi sense ingressos suficients, amb independència de la seva sort en l'ocupació o de la seva pensió. Es tracta d'una prestació de suficiència d'ingressos que tindrà una quantia inicial garantida per adult de 600 euros al mes, que s'incrementarà en funció del nombre de membres de la llar, fins a 1.200 euros.

Espanya és el tercer país més desigual de la Unió Europea, 12,3 milions de persones, una mica més d'una quarta part de la població es troben en risc de pobresa o d'exclusió social, mentre que el 10% més ric concentra el 53% de la riquesa. Ahir al matí, tal i com s'ha comentat abans, es va presentar l'Informe FOESSA, amb la conclusió que les Illes Balears són la tercera comunitat en exclusió social, només per darrera de Canàries i Extremadura. Més de 250.000 persones es troben en situació d'exclusió a Balears de les quals 98.000 pateixen exclusió severa i 38.000 sobreviuen al dia a dia. Els dos grans motors de la desigualtat a les nostres illes vénen provocats pel problema de l'habitatge i per la precarietat laboral, parl de les contractacions temporals i de poca durada.

La qüestió fonamental és com donem sortida a la nostra població, com garantim els drets de la nostra població i la vida digna com a dret fonamental de la població. L'estudi que se'ls va encomanar és una passa per poder seguir fent polítiques.

Haviem preparat la intervenció fent unes preguntes específiques, d'alguns col·lectius en concret que són els que a nosaltres ens preocupa, per tant, farà la meua intervenció per proposar al col·lectiu. Ens agradaria si hi ha un apartat específic de la joventut. El jovent és un col·lectiu molt castigat a causa dels problemes que existeixen d'emancipació juvenil provocat per l'encariment dels habitatges i per la

precarietat laboral. Seria interessant fer un estudi sobre la pobresa en el jovent i sobretot de cara als pròxims 20 anys.

En el tema de la dona, la renda bàsica universal ajudaria a reduir la desigualtat de gènere, perquè aporta més autonomia, i permetria acabar amb la injustícia social dels treballs no remunerats, com la cura de les persones dependents, dels fills o de la llar, així com la seva potencialitat per combatre la violència masclista. Ens agradaria que també atenguéssiu aquest col·lectiu, a part per fer l'estudi.

En el tema de salut, segons l'OMS el 2020 els trastorns d'ansietat i depressió seran la primera causa de malaltia en l'anomenat món desenvolupat. És clar que sense ingressos o amb les quals prestacions per sota del llindar de la pobresa és molt difícil o impossible mantenir un estat anímic positiu. Cada vegada hi ha més depressions, més precarietat, més suïcidis, i una altra vegada hi ha menys treball, pitjor pagat, i els requisits per percebre les prestacions són majors. Ens agradaria que també contéssiu un estudi sobre la repercussió que tindria en el món de la salut.

I en el món labora són moltes les veus expertes que adverteixen sobre la futura escassetat d'ocupació i que estimen que en els pròxims vint anys el 40% dels llocs de treball hauran de ser substituïts per màquines. El capitalisme actual no garanteix una ocupació per a totes les persones, i a més una ocupació tampoc no és garantia d'una vida digna. La política econòmica recent, reformes laborals inclusives, suposa un atac a les condicions de treball i de la vida de la majoria, i provoca cada vegada més precarietat. Per tenir el veritable dret al treball amb dignitat fa falta poder triar. Els contractes de treball no se signen amb iguals condicions quan una de les necessitats té falta de recurs i no li queda una altra que acceptar aquest contracte. També ens agradaria que fiquéssiu aquesta visió a l'hora dels estudis.

I teníem més preguntes, però les deixarem. Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Sr. Valero...

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

Sí, bé, moltes gràcies, en principi, per renovar el suport. Per altra banda he de dir que mirarem d'incorporar aquests apartats més específicament. Jo supòs que tenim dades segurament per poder treballar-los, però sembla adient, sobretot amb els mecanismes de reproducció de la pobresa i identificar els sectors, treballar en aquesta direcció.

I per altra banda s'ha de dir que per la nostra banda la idea i la finalitat de l'estudi el que té clar el CES és que no direm si s'ha de fer una renda bàsica universal o no, ja ho he dit abans, és a dir, no és la nostra missió; el que sí intentarem posar és el màxim d'elements a consideració respecte de si podem fer una aproximació de despeses i de costos i, a la

vegada, possibilitats de finançar aquestes despeses o costos a través dels mecanismes fiscals adients. De totes formes intentarem en aquest sentit no fer unes conclusions que no ens corresponen a nosaltres, sinó que és intentar donar la informació perquè després les comissions i els membres del Parlament puguin fer les seves aportacions.

En qualsevol cas he de dir que en els temes de pobresa i d'exclusió social, repetesc, és important anar identificant les causes d'aquests estudis. El CES acaba de publicar una anàlisi dels sistemes de dependència dels sistemes de protecció social de les comunitats autònomes per intentar donar una visió també de conjunt i veure les divergències que hi ha sobre aquesta situació; és un estudi en què han participat també estudiosos de les Illes Balears i que també crec que ens pot ajudar a complementar informació al respecte.

I per la nostra part és evident que aquest intercanvi que volíem fer sempre tant amb la comissió com amb el grup renda bàsica o com la xarxa APN, perquè pensam que a l'hora de treballar fa falta també tenir la visió qualitativa i no estrictament estadística d'aquestes dades, perquè són persones humanes, hi ha situacions d'afectació, com vostè molt bé assenyalava, el tema de salut mental i tot el que significa de cohesió social, una situació fins i tot de possible conflictivitat social, tots aquests temes és evident que ens interessa estudiar-ho i que totes aquestes aportacions les tendrem en compte.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Per part del Grup Parlamentari Ciudadanos té la paraula el Sr. Joan Manuel Gómez i Gordiola.

EL SR. GÓMEZ I GORDIOLA:

Moltes gràcies, president. Benvinguts tots i totes. Jo no faré una exposició de dades ni de xifres que es varen plantejar ahir a un estudi, un informe que es va presentar sobre l'exclusió i el desenvolupament social a les Illes Balears. Supòs que el CES el coneix, evidentment, o hi ha anàlisis d'ells, perquè evidentment és una aportació d'una fundació d'una fundació i sobretot d'una entitat social que fa incidència especial en la lluita o almanco en l'atenció a persones en situació de vulnerabilitat important, en pobresa, i crec que és un estudi que aportarà, que els aportarà a vostès una part de moltíssima informació, perquè és un estudi de l'exclusió, no un estudi de la pobresa en si, recull altres àmbits, però hi ha gent que està exclosa socialment de la participació i no està en índexs de pobresa severa o almanco... o mínima, fa una incidència.

Es varen expressar a més molts d'indicadors interessants, i ho dic perquè aquí s'han manifestat alguns suggeriments al CES de quins àmbits diguéssim d'estudi focal, o d'investigació que haurien de tenir segons quins col·lectius. La comissió aquesta no s'ha pronunciat en això; crec que nosaltres els farem a vostès aportacions i vostès, que són els experts,

elaboraran una fitxa tècnica, una base de mostra, i evidentment de quin col·lectiu d'incidència o nombre d'entrevistes s'han de fer. Si no, president, entenc jo que la comissió s'ha de pronunciar sobre quina proposta concreta s'ha de fer, perquè en podem fer moltes de disparats i envers l'estudi vostè dirà "triïn-ne una". Jo crec que són vostès que han de fer una proposta molt concreta envers el debat d'aquesta comissió o dels mateixos serveis i observatoris que la Conselleria d'Afers Socials ja té, i d'experts i d'investigadors.

De totes maneres, insistesc, va ser molt interessant la ponència, breu ponència, que es va fer ahir envers l'informe FOESSA, i que evidentment el que fa és que ens confirma, jo no ho podria dir d'una altra manera, malgrat jo no hi era la legislatura anterior amb el meu grup parlamentari, però el que ens confirma la necessitat de fer un estudi no tan sols orientat a la necessitat o no d'una renda bàsica, que és el motiu pel qual es va demanar; si no, quines són les polítiques públiques i els encerts que s'estan donant, polítiques públiques que el que eviten a uns estats de benestar de l'OCDE, a la Unió Europea, és evitar la dependència i crear l'autonomia personal per sortir de qualsevol tipus d'exclusió social, no només del tema de la pobresa.

Aleshores crec que el compromís d'aquesta comissió no es qüestiona, ni molt manco, nosaltres evidentment ens hi adherim com a grup parlamentari de Ciudadanos, però sí que ens agradaria conèixer la fitxa actualitzada d'aquest estudi; no és el mateix una encomana de servei que es va fer el 2017-18, em sembla, que la realitat que vostès puguin haver valorat cap a un estudi que es farà el 2020, un estudi de camp, almanco un estudi de camp durant... Per tant això ens indicarà el compromís que pugui fer el Parlament amb el suport econòmic financer, o demanar-ho, instar el Govern a fer-ho, que és la nostra tasca parlamentària.

En aquest sentit sí que ens interessarà que vostès enviïn el més aviat possible una proposta o una actualització de la proposta a aquesta comissió, deman al president que fixi a l'ordre del dia un moment per fer-ho, el nostre grup parlamentari esperarà això, no necessitarà presentar cap PNL ni cap proposta. Crec que quanta manco activitat d'aquest tipus es presenti, donat que és una cosa en què crec que estam tots d'acord, nosaltres esperarem aquestes dades.

Insistesc, crec que s'ha de fer una espècie d'inventari de recursos de què ja disposa la comunitat autònoma i altres entitats del tercer sector perquè vostès puguin col·laborar-hi o fer una xarxa de treball d'investigació en aquest sentit. Ens ajudarà bastant a donar suport al finançament, no tan sols evidentment al compromís de tirar endavant aquest estudi.

Jo en principi no tenc altra pregunta. Sí que potser sí que ens sortirà de qualque informació que presentin per fer qualque pregunta per escrit o tenir una reunió bilateral entre el CES i el meu grup parlamentari.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Sr. Valero...

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

Sí, començant pel final evidentment la disposició del CES és poder tenir reunions bilaterals amb qualsevol grup parlamentari que ho demani, i poder treballar, perquè a més volem explicar la feina que fa el CES, no només en aquest estudi sinó en altres coses, i pensam que el diàleg parlamentari és fonamental.

Per altra banda, nosaltres per al que no tenim pressupost segur és per fer estudis de camps específics, el que sí pensam és que aquest estudi que havíem fet o que proposam de fer amb l'IBESTAT i amb dades que ens pugui oferir l'Agència Tributària i, per tant, no serien dades noves, sinó senzillament tenir un creuament de dades que en aquests moments sí es pot fer ja informàticament i treballar per tenir una radiografia prou més exacta que una enquesta.

Respecte de les situacions de llars, si són llars en propietat, en habitatge, en lloguer, etc., analitzar les rendes i a partir d'aquesta situació dels ingressos que entren a cada llar sí que es poden fer després treballs més sectorials respecte d'analitzar temes més específics, per exemple els joves que tenen dificultats o poden treballar el tema de la dona, etc.

És a dir, aquest apartat d'externalització sí que el veiem important perquè això és una radiografia que, al marge que després amb les simulacions, que seria una altra fase, d'aplicar la renda bàsica o no, evidentment entrariem a una fase més opinable, de debat polític, però sí només l'apartat aquest de radiografia sí que pensam que podria ser molt útil per al coneixement de les polítiques públiques a nivell de la comunitat.

I per altra banda, també estam oberts lògicament a rebre qualsevol suggeriment per millorar aquest estudi.

Repetesc, de la tasca de la memòria del CES i del que hem fet tenim prou dades, el que passa és que ens interessa, hem de veure com les sintetitzam, que interessa exposar en aquest estudi perquè el que no farem és reproduir estudis que ja estan fets, però sí intentar incorporar-los a la visió general de la realitat de l'exclusió social, de la vulnerabilitat, però també a la vegada dels mecanismes de potencialitat que té la nostra comunitat autònoma. És a dir, que... en fi, crec que són importants els seus suggeriments i els tendrem en compte.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Per part del Grup Parlamentari VOX-Actua, intervé la Sra. Idoia Ribas.

LA SRA. RIBAS I MARINO:

Gràcies, president. Gracias, Sr. Valero, por su intervención, por venir aquí a explicarnos el estado en el que se encuentra la elaboración de este informe.

Nosotros en la legislatura anterior no formábamos parte de esta cámara aún, por tanto, no participamos de esta proposición no de ley en la que le encargaron a ustedes la elaboración de este informe, pero bueno... lo que sí que es cierto es que ya existen entidades que hacen algunos tipos de estudios sobre la situación de la pobreza, como bien han relatado aquí otros portavoces de otros grupos políticos que han intervenido y, precisamente, justo ayer, conocíamos este informe, este informe de la Fundación FOESSA, en el que se nos dice que en el 2013 había un 8,6% de trabajadores en pobreza severa, en el 2019 un 19,6% de trabajadores en pobreza severa.

Yo, la Fundación FOESSA creo que es una entidad de reconocido prestigio que lleva muchos años funcionando y creo que podemos dar por válidos los datos que nos aporta. Yo no los cuestiono. Lo que sí cuestiono es el fracaso de la política socioeconómica que se ha llevado a cabo en esta comunidad autónoma durante estos últimos años por ese autodenominado *govern de la gent*, al final resulta que nos encontramos con que tenemos, por ejemplo, que el 24% del paro es de larga duración, es el triple que en el año 2007.

243.000 personas viven en riesgo de exclusión social, eso es el 21,5% de la población; 98.000 personas en exclusión severa.

La renta básica universal. Bien, nosotros consideramos que evidentemente a las personas hay que ayudarlas y cuando hemos llegado a esta situación algo tenemos que hacer porque para eso estamos viviendo en sociedad y para eso pagamos impuestos, para que la gente que lo necesite pueda ser atendida, ahora bien, también es cierto que es un parche, es pan para hoy y hambre para mañana.

Creo que lo que hay que hacer, y creo que ahí podría estar de acuerdo cualquier persona con un mínimo de sentido común, es cambiar aquellos factores que están haciendo que esta brecha entre ricos y pobres no haga más que aumentar. Y creo que esta lucha real contra la pobreza pasa por una reformulación en profundidad de la política socioeconómica que estamos llevando a cabo. Está claro que algo está fallando y por tanto, creo que sería muy oportuno si ese informe pudiese, aparte de explicar si es o no conveniente una renta básica universal, pues que también pudiera incidir en cuáles son esos factores o aquellas actuaciones, sobre todo desde un punto de vista de los servicios públicos, que están llevando a cabo estas..., perdón, que están propiciando que esto ocurra.

Está claro que con las crisis económicas aumenta esta brecha entre pobres y ricos, lo que pasa es que la crisis económica se supone que la dejamos ya hace cuatro años, ya hace cuatro años que estamos creciendo porque la crisis económica es cuando se está decreciendo, cuando la

economía en vez de crecer va para abajo, aquí ya hace cuatro años que la economía está creciendo. Es cierto que estamos en una desaceleración, hemos pasado de crecer a un 4 a crecer a 2, pero todavía no hemos entrado en crisis, pero también sabemos que la desaceleración económica es la antesala de la recesión. Por tanto, está por venir, entonces, nos tiene que pillar prevenidos.

Creo que sería muy interesante conocer sobre todo esto, ¿qué factores creen ustedes que pueden estar incidiendo, a nivel de política socioeconómica que se estén aplicando hoy por hoy? Porque al final los perjudicados por no afrontar correctamente las crisis son precisamente los más vulnerables, son los más pobres o incluso las clases medias que tienden a desaparecer con esta brecha que cada vez se profundiza más.

Entonces... creo que evidentemente se ha hablado aquí del precio de la vivienda, creo que hay un desajuste entre los salarios y el precio de la vivienda, eso es evidente, pero la fórmula para subir los salarios sin subir las listas del paro, a su vez, creo que sería dejando mayor margen a las empresas para subir esos salarios. Entonces, esta fórmula, la fórmula más directa que pueden tener a su abasto las administraciones públicas es precisamente una rebaja de impuestos.

Claro, evidentemente las soluciones que nosotros planteamos no serán las mismas que pensarán que son las más adecuadas otros grupos políticos, pero sí que podríamos intentar analizar, oye, qué ha pasado, si han subido los impuestos... qué exactamente, qué políticas sociales se han llevado a cabo impositivas, económicas y qué ha pasado con esta brecha entre pobres y ricos en nuestra comunidad autónoma, porque creo que de lo que ha pasado es de lo que podemos intentar sacar una valoración objetiva para saber si realmente esas políticas funcionan o no funcionan. Yo desde luego, a la vista de los datos, creo que no han funcionado.

En cuanto a las competencias y la financiación autonómica, que también se ha tocado aquí, pues, bueno, es la pescadilla que se muerde la cola, al final queremos más competencias, eso implica más necesidad de financiación, eso implica necesariamente más impuestos para satisfacer las demandas de las diecisiete comunidades autónomas que multiplican por diecisiete la estructura pública necesaria para ofrecer esos servicios, y eso implica a su vez menos dinero en los bolsillos de las empresas para poder crecer y contratar a más trabajadores o aumentar salarios acordes al coste de la vida.

Entonces, son diferentes puntos de vista, evidentemente es muy difícil llegar a un acuerdo de cómo tiene que ser la política socioeconómica porque es que va en la identidad misma de las ideologías políticas de los diferentes grupos que están aquí representados, pero sí que me gustaría poder hacer este análisis un poco riguroso y exhaustivo, alejado de ideologías políticas y objetivo para poder llegar a conclusiones.

Yo estoy a favor de que se realice el estudio encomendado, ahora bien, teniendo en cuenta la situación financiera en la que se encuentra esta comunidad, más que buscar mayor dotación económica creo que más nos valdría aprovechar los recursos ya existentes o incluso nutrirnos de informes y estudios de otras entidades, como el que he mencionado de Cáritas que conocimos ayer.

Por mi parte nada más. Muchas gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Sr. Valero?

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

L'objectiu de l'estudi és el que és, el d'intentar localitzar, focalitzar la problemàtica i intentar veure com es pot combatre a partir d'una renda bàsica universal i què podria costar.

Jo crec que evidentment ahir es va presentar un informe, hi ha tota una situació dels aspectes més... més, per dir-ho així, de més vulnerabilitat d'un sector de la població, però també s'ha de tenir en compte que la nostra comunitat autònoma resulta que té un increment de població des de fa molt de temps, que en el mercat de treball ve molta gent de fora a cercar-la, que tenim els índex d'immigració més alts de tot Espanya, i per tant qualque cosa vol dir que la gent vengui aquí a cercar feina. Però si a la vegada aquesta feina no està ben retribuïda i és precària evidentment estam incrementant un model de desigualtat. Però a la vegada és un mercat d'oportunitat, és a dir, el debat del canvi de model és un tema que s'ha plantejat també que la renda bàsica podria ajudar a poder fer un canvi d'una economia més sensata i des d'un punt de vista social més just, i podria acompanyar uns costos de transició de canvi de model sense necessitat que sigui el mercat que d'una forma automàtica ho pugui arreglar.

Evidentment l'objectiu de l'estudi és intentat analitzar els costos i després veure qui es pot beneficiar i qui no se'n pot beneficiar. I el tema de l'economia, si l'augment d'imposts atura o no atura l'economia, és un altre debat, que evidentment no hi entrarem en aquest estudi.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Correspon ara al Grup Parlamentari El Pi Proposta per les Illes. Té la paraula la Sra. Pons.

LA SRA. PONS I SALOM:

Gràcies, president. Gràcies als membres del CES per acompanyar-nos. La veritat és que me n'he duit una sorpresa, no sé si per ignorància o per *novatada*, o pel que sigui; jo em pensava que de qualque manera avui se'ns presentarien algunes conclusions de l'estudi que s'havia encarregat. Hem entès que efectivament això du un retard, hem entès que han vengut aquí

-i jo els ho agraeisc- perquè ens expliquin quines són les dificultats que tenen per poder tirar endavant aquest estudi.

El Grup Parlamentari El Pi dona suport que aquest estudi es realitzi, en mancaria d'altra, el que passa és que tenc una mica la sensació, ja ho he dit qualque vegada a Joan Ferrer o a altres companys dels diferents grups, que tenim sempre la possibilitat d'instar el Govern que faci, d'instar el Govern que faci, d'instar el Govern que faci, una i una altra i una altra vegada, que el paper tot ho aguanta però els doblers que tenim en aquesta comunitat, i que tendrem a final d'any amb aquest sostre de despesa que s'ha presentat, que a més a més ens pareix una mica..., bé, poc realista, diguem-ho així, que tal vegada no basti la corda per a tanta cosa com volem fer.

Jo sé que vostès no és el seu paper pensar en aquestes coses, és fer aquest estudi que a nosaltres ens pareix molt bé, així que directament els faré una sèrie de preguntes que sempre em deman quan parlam de pobresa. Si és fàcil mesurar-la. Si té molts d'aspectes subjectius, perquè pobresa són moltes coses, és la pobresa energètica, és l'alimentació...; ja hem vist com gent rica que s'alimenta millor o gent pobra que s'alimenta pitjor pot arribar a viure vint anys una més que l'altra, per exemple; és a dir, pobresa són moltes coses. Voldria saber si és fàcil mesurar-la. Si en temps de crisi les mesures que es prenen són eficients, si serveixen o no serveixen, o si serveixen més en temps de bonança, si basten, si no basten; si aquesta renda bàsica fins on pot arribar en cas que es pugui anar pagant. I llavors el tema de les dones; la nostra companya de Podem, d'Unides Podem, ha parlat del tema dels joves, però tenc la sensació, o per l'estudi que tothom ha anomenat avui, que dones de 30 anys que són de fora de la Unió Europea, o menors de 30 anys que no tenen feina, tenen un problema d'exclusió social i de pobresa, a més de vulnerabilitat i d'altres problemes afegits. Així és que m'agradaria, si pot ser, que ens fes una mica de radiografia de quina situació ens trobam, a banda que facem l'estudi, facem la diagnosi, i sobretot que serveixi aquesta diagnosi perquè llavors es puguin fer polítiques concretes, amb un bon pressupost, i que tothom al final estigui content.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Pons. Sr. Valero...

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

Jo crec que un tema d'estadístiques podem aproximar-nos, estadístiques absolutes, més o manco ens podem arribar, diguem, a fer un consens de poder treballar sobre unes dades. El tema és, com he dit abans, el dinamisme d'aquestes estadístiques i veure si realment se surt o no de l'exclusió social i quins són els mecanismes.

Per exemple hi ha unes dades que ens va presentar el Sr. Lluís Torrens a la jornada parlamentària que vàrem fer fa dos anys aquí en el Parlament, que per exemple deia que les rendes

mínimes garantides, o les rendes condicionades, evidentment ajuden més..., tenir qualque cosa que no tenir, però que no solucionen els problemes de fons. Per exemple, la més generosa, que en aquest cas és la renda d'Euskadi, un 30% dels potencials beneficiaris no hi accedeixen, tenint dret a aquesta renda; és a dir, ja d'entrada la que és més generosa fins i tot cobreix aquesta situació, i a Euskadi tenen un 5% de la població permanent en pobresa severa. Aleshores aquest tema fa que hi hagi, en el tema de les rendes condicionades, no tan sols un problema d'accessibilitat, sinó també un problema d'estigmatització de la pobresa; és a dir, a la gent li costa moltes vegades anar a demanar aquest tipus de rendes. I també sobretot es dona una situació en què hi ha el que es diu la trampa de la pobresa; si tu tens una renda petita però resulta que després has de fer un treball precari que potser significa que has de perdre aquesta renda, deixes de treballar per anar després a seguir mantenint aquesta seguretat d'aquesta renda.

La situació de les rendes garantides, aquestes rendes socials, tenen greus problemes. És a dir, els que defensen la renda bàsica universal intenten dir que tot això suprimiria tot tipus de tramitació burocràtica i permetria treballar en una altra òrbita. Evidentment això econòmicament té unes altres contraprestacions, potser un 70% de la població surt beneficiada i un 20% de la població més rica pot sortir perjudicada amb una reforma fiscal, però això ja són polítiques diferents, però sí les rendes condicionades, les rendes garantides, fins i tot a la comunitat autònoma que té més recursos, més que res no perquè tengui una fiscalitat més baixa, perquè la té més alta que a la resta d'Espanya, el que passa és que recapta amb el concert i pot administrar..., té la clau de la caixa, per entendre'ns, per tant pot tenir més facilitat per fer segons quines inversions, té aquesta situació. Per tant a les Illes segurament les dades serien pitjors, lògicament, perquè no estam al nivell de la comunitat basca.

Per tant sí que mirarem d'apurar al màxim la informació que podem fer. Si feim aquesta externalització de l'estudi crec que podem tenir una radiografia més acurada, i sobretot treballar després sectorialment, és a dir, la importància és que podem tenir una base de dades potent que permeti després treballar diversos sectors més específics i donar l'oportunitat que no el CES sinó qualsevol entitat pugui aprofundir en aquests estudis. Com nosaltres ens aprofitarem de FOESSA aquest estudi s'ha de poder aprofitar per tothom.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Per part del Grup Parlamentari Socialista té la paraula el Sr. Ferrer.

EL SR. FERRER I RIPOLL:

Gràcies, president, i gràcies, evidentment, Sr. Valero, per comparèixer avui en aquesta comissió per explicar-nos almanco l'estat dels treballs que varen vostès iniciar a partir de l'encàrrec que reberen d'aquesta mateixa comissió l'anterior legislatura. Des del Grup Parlamentari Socialista donarem suport a seguir amb l'estudi encomanat, no podia ser d'altra manera, les motivacions que fomentaren aquella PNL que es

va aprovar l'anterior mandat romanen igual, i per tant consideram que s'ha de seguir endavant amb la tramitació d'aquest estudi.

Per part meua no faré aquí cap mena de debat de política general, com he escoltat fins ara per part d'alguns portaveus, i m'agradaria centrar-me en dos precís i després alguna pregunta. Un dels dos precís que tenc, i també de resultes del que vàrem poder veure ahir a la presentació de l'estudi de FOESSA, que veig que gairebé tots els grups parlamentaris hem estat bons alumnes i hem anat també a escoltar el que ens diuen altres estudis, i a partir d'aquí, del que vàrem poder..., de la informació que poguérem tenir ahir però evidentment perquè també forma part dels nostres principis com a partit, ens agradaria que es pogués tenir una perspectiva de gènere en la confecció d'aquest estudi. Sabem que les dones justament són les més perjudicades en la qüestió de l'exclusió social, són les que moltíssimes vegades aguanten el pes de la família, determinades càrregues familiars, i que també són les que pateixen aquesta bretxa salarial que moltes vegades fa que aquesta exclusió pugui encara ser més greu per a elles.

Una de les altres qüestions que pregam que també es tengui especial, i és evident que m'estic adreçant a sociòlegs i per tant no hauria de ser una qüestió que jo hagués d'eleva, però en qualsevol cas vull mantenir el nostre posicionament polític, i és pel que fa a la qüestió de l'accés a l'habitatge. L'accés a l'habitatge des de fa relativament poc s'ha encarrir enormement; no començaré a esmentar tots els percentatges de les pujades de preu tant de lloguer com de compra d'habitatge, però és evident que els preus incideixen directíssimament en la qüestió de l'exclusió social i el grau de pobresa de les persones de les nostres illes, i per tant pregam precisament que es tengui en compte aquesta qüestió.

Després, com a pregunta, ens agradaria saber si l'estudi confrontarà l'actual model de renda social garantida amb els actuals requisits, i el confrontarà amb la possible proposta de renda universal, per tal de poder veure si els requisits que hi ha es poguessin ampliar, es poguessin d'alguna manera confrontar els dos models i poder..., ja hem entès molt bé que aquest estudi no ens dirà als polítics quines decisions prendre, però almanco que pugui donar una llum, tal vegada, que poguéssim fins i tot poder-nos plantejar una possible ampliació dels perfils que actualment gaudeixen d'aqueixa renda social garantida que es presta a les nostres illes.

I després una altra qüestió que volia eleva seria si tenint en compte que quan es faci aquest estudi es tenen en compte els paràmetres de serveis de sanitat, serveis de dependència i serveis d'educació pública. És evident que en la mesura que aquests serveis davallin la seva qualitat, i ho vàrem poder observar en una legislatura on fins i tot es va denegar l'accés a la sanitat universal a un determinat sector de la nostra població, si aquests fets..., m'agradaria que tenint en compte que són dinàmics, són dinàmics dependent de qui governa a les nostres illes, el dinamisme d'aquests fets també es tendrà en compte a l'hora de poder analitzar aquest estudi i després poder extreure les seves conclusions. Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Sr. Valero...

EL SR. SECRETARI GENERAL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (Josep Valero i González):

En la mesura que tenguem dades que puguem aprofundir en aquests aspectes, i evidentment la perspectiva de gènere no són unes dades sectorials sinó que també ha de tenir una certa filosofia troncal dins el conjunt de l'estudi, que evidentment em sembla molt encertada aquesta precisió i també estudiar el tema de l'habitatge potser més en concret.

Respecte del tema de la renda social garantida, és una dinàmica diferent de la renda bàsica universal; crec que no és un tema de confrontació i la renda social garantida pot tenir més... pot tenir més garanties de cobertura, pot eixamplar..., pot suavitzar condicions; és a dir, la renda social garantida té un dinamisme propi per poder ampliar prestacions: si hi ha pressupost, si hi ha condicions, etc. Però, clar, la renda bàsica universal és una altra dinàmica, és a dir, no s'arribarà a la renda bàsica universal a partir de la renda social garantida, són dues dinàmiques diferents. Hi pot haver la renda social garantida molt més ampla, com la d'Euskadi, etc., però la renda bàsica universal és un altre debat, és una altra proposta.

I respecte del model de servei públic estic totalment d'acord amb aqueixa apreciació, perquè permet també matisar un aclariment: en el debat de la renda bàsica universal incondicional hi ha també un poc la idea que podria ser una manera de substituir els serveis de l'estat del benestar, és a dir, hi ha gent que està teoritzant una renda bàsica universal a altres indrets que diu "bé, això, el que ens costa l'educació, el que ens costa la sanitat, etc., es dona una renda, com un xec universal a la gent i a partir d'aquí va tenint una sèrie de serveis", i nosaltres a l'estudi de la renda bàsica universal que intentam analitzar no és aquest el model, és a dir, se suposa que s'han de mantenir els serveis públics existents. Per tant, evidentment a efectes pressupostaris, a efectes de finançament, és un tema que té les seves contrapartides, i per això és un tema de debat polític i social on es prenen mesures, i entenc que políticament hi pot haver diverses opinions, però l'estudi, que nosaltres intentarem fer una simulació, és sense posar en qüestió els serveis públics que han de tenir el seu finançament assegurat.

EL SR. PRESIDENT:

Molt bé, idò, acabat el debat, agraïm la presència i les explicacions donades per part del Sr. Josep Valero, acompanyat de tots els companys del Consell Econòmic i Social, als quals volem agrair molt la seva presència.

I no havent-hi més assumptes a tractar, aixecam la sessió. Gràcies a totes i a tots.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS